TEADETES KASUTATAVATE INDIKAATORITE JUHEND

SISUKORD

Mõisted 3
A. KAHTLUSEPÕHINE TEADE 4
1. Kuriteoindikaatorid 4
K1. Kelmus 4
K2. Küberkuritegu 5
K3. Korruptsioon 5
K4. Varavastane kuritegu 5
K5. Maksukuritegu 5
K6. Ebaseaduslik majandustegevus 6
K8. Narkokuritegu 6
K9. Organiseeritud kuritegevus 6
K10. Keskkonnakuritegu 7
K11. Inimkaubandus ja laste seksuaalne ärakasutamine 7
K12. Terrorismi rahastamine 7
K13. Sanktsiooni rikkumine 7
K14. Autonoomne rahapesu 8
K15. Muu kuritegu 8
K16. Kuritegu ei ole tuvastatav 8
2. Tüpoloogiaindikaatorid 8
T1. Tehingute ja tegevustega seotud indikaatorid 9
T2. Isikutega seotud indikaatorid 9
T3. Krüptovara või hasartmängudega seotud indikaatorid 10
T4. Terrorismi rahastamise kahtluse indikaatorid 10
T5. Rahvusvahelise sanktsiooni rikkumise kahtluse indikaatorid 10
T6. Muu tüpoloogia 10
B. RAHVUSVAHELISE SANKTSIOONI TEADE 11
SAN1. Sihipärase finantssanktsiooni kohaldamine või kohaldamise kohustuse kahtlus . 11
SAN2. Tegevuspõhise finantssanktsiooni kohaldamine või tegevuspõhise finantssanktsiooni kohaldamise kohustuse kahtlus 11
SAN3. Riigihanke piirangu kohaldamine või kohaldamise kahtlus 11
C. LÄVENDIPÕHINE TEADE 12
LP1. Summa üle piirsumma sularahas 12
LP2. Deklareerimata sularaha piiril 12
LP3. Määruse 833/2014 artikli 5r teavitus 12

MÕISTED

1 **Rahapesu** (RahaPTS § 4) on kuritegelikust tegevusest saadud vara või selle asemel saadud vara:

1.1 muundamine või üleandmine eesmärgiga varjata vara ebaseaduslikku päritolu või abistada kuritegelikus tegevuses osalenud isikut, et ta saaks hoiduda oma tegude õiguslikest tagajärgedest;

1.2 omandamine, valdamine või kasutamine, kui selle saamisel on teada, et see on saadud kuritegelikust tegevusest või selles osalemisest;

1.3 tõelise olemuse, päritolu, asukoha, käsutamisviisi, ümberpaigutamise või omandiõiguse varjamine või varaga seotud muude õiguste varjamine.

1.4 Rahapesu on ka eelpool nimetatud tegevustes osalemine, seotus nendega, nende toimepanemise katsed ning nendele kaasaaitamine ja kihutamine või nende soodustamine või nendeks nõuandmine , samuti siis, kui rahapesus kasutatav vara pärineb välisriigis toime pandud kuritegelikust tegevusest või kui vara aluseks oleva kuritegeliku tegevuse üksikasju ei ole kindlaks tehtud.

2 **Rahapesu kahtlus** on põhjendatud kahtlus, mis viitab sellele, et tehing või tegevus võib olla seotud kuritegelikust tegevusest saadud vara kasutamise, liigutamise, omamise või varjamisega ning hoolsusmeetmete kohaldamisega ei ole kahtlust kõrvaldatud.

3 **Eelkuritegu** on kuritegu, mille tulemusena saadakse vara, varaline õigus või muu majanduslik hüve, mis on rahapesu objektiks.

4 **Kuritegelik tegevus** on tegevus või selles osalemine, mis vastab kuriteo tunnustele ning mille tulemusena võidakse saada vara, varaline õigus või muu majanduslik hüve.

5 **Kõrgema rahapesu riskiga riikide ja suure riskiga kolmandad riikide** kohta leiab infot Euroopa Komisjoni delegeeritud määrusest (EL) 2016/1675 ning Financial Action Task Force (FATF-i) soovitustest (https://www.fatf-gafi.org/en/countries.html#high-risk).

6 **Terrorismi rahastamine** (RahaPTS § 5) on terrorikuriteo[1] või selle toimepanemisele suunatud tegevuse rahastamine ja toetamine. Terrorismi rahastamiseks loetakse muu hulgas terroristliku ühenduse või terrorikuriteo toimepanemisele suunatud tegevusega seotud isiku rahastamist või muul viisil teadvalt toetamist, vahendite kättesaadavaks tegemist või kogumist, terroristlikul eesmärgil reisimise rahastamist või väljaõppe korraldamist või selle saamise rahastamist või muul viisil teadvalt toetamist.

7 **Terrorismi rahastamise kahtlus** on asjaolud või teadmine, mis viitavad sellele, et tehing või tegevus võib olla suunatud terrorismi rahastamisele. Kohaldatud hoolsusmeetmete tulemusel ei ole olnud võimalik kahtlust kõrvaldada.

8 **Kõrgema terrorismi rahastamise riskiga riik** (edaspidi riskiriik) on riik, mis on toodud RAB-i kõrgema terrorismi rahastamise riskiga riikide ehk nn riskiriikide nimekirjas. Riskiriikide nimekiri on leitav RAB-i kodulehelt.

9 **Rahvusvahelise sanktsiooni kohaldamine** on rahvusvahelist sanktsiooni kehtestavas õigusaktis sätestatud meetme võtmine.

10 **Indikaator** ehk asjaolu, käitumismuster, tehing, tegevus või muu tunnus, mis eraldiseisvalt või koos teiste asjaoludega võib viidata rahapesule, terrorismi rahastamisele, eelkuriteole,

[1] Terrorikuritegu karistusseadustiku § 237 tähenduses.

rahvusvahelise finantssanktsiooni rikkumisele või sellest kõrvalehoidmisele või muule teatamist vajavale asjaolule. Indikaatori esinemine ei tähenda iseenesest õigusrikkumise toimumist, vaid võib olla aluseks täiendavale analüüsile, hoolsusmeetmete kohaldamisele või teatamiskohustuse hindamisele.

11 **Kuriteoindikaator (K)** on indikaator, mis viitab võimalikule eelkuriteole, terrorismi rahastamisele, sanktsiooni rikkumisele või muule kuritegelikule tegevusele. Kuriteoindikaatorid aitavad eristada võimaliku kuritegeliku tegevuse liiki ning toetavad kahtlusepõhise teate esitamisel võimaliku eelkuriteo määratlemist.

12 **Tüpoloogiaindikaator (T)** on indikaator, mis kirjeldab rahapesule, terrorismi rahastamisele, finantssanktsiooni rikkumisele või sellest kõrvalehoidmisele või muule õigusvastasele tegevusele omaseid tehinguid, käitumismustreid või tegevusskeeme.

A. KAHTLUSEPÕHINE TEADE

1. KURITEOINDIKAATORID

Selles peatükis kirjeldatakse rahapesu, selle võimalikke eelkuritegusid, terrorismi rahastamist, rahvusvaheliste sanktsioonide rikkumist ning muid teatamiskohustuse tekkimisele viitavaid asjaolusid. Kirjelduste eesmärk on aidata tuvastada tehingute või tegevuste võimalikku seost kuritegeliku tegevuse, kuritegeliku tulu või muu teatamist vajava asjaoluga.

Kuriteoliikide ja indikaatorite kirjeldused ei ole ammendavad ning asjaolud võivad varieeruda sõltuvalt teguviisist ja konkreetsetest asjaoludest. Täiendavat teavet võib leida karistusseadustikust, selle kommenteeritud väljaandest, kohtulahenditest ja muudest usaldusväärsetest allikatest. Ühed ja samad asjaolud võivad viidata mitmele erinevale kuriteole või indikaatorile. Kui tuvastatud asjaoludest nähtuvad mitme indikaatori tunnused, tuleb valida kõik juhtumi asjaoludele vastavad indikaatorid.

K1. KELMUS

Kelmus seisneb vale ettekujutuse loomises või ärakasutamises eesmärgiga saada varalist kasu, põhjustada teisele isikule varalist kahju või mõjutada teda tegema tehinguid või toiminguid, mida ta tegelikke asjaolusid teades ei teeks. Kelmused võivad avalduda erinevates vormides ning neid võidakse toime panna nii füüsilises kui ka digitaalses keskkonnas.

Käesolevas juhendis eristatakse lähtuvalt toimepanemise teguviisist järgmisi kelmusi.

K1.1. Ärikirjakelmus (BEC/BES)

K1.2. Andmete välja petmine

K1.3. Kõnekelmus

K1.4. Investeerimiskelmus

K1.5. Ostu-müügikelmus

K1.6. Armukelmus

K1.7. Muu kelmus

K1.8. Soodustuskelmus

K2. KÜBERKURITEGU

Küberkuritegude alla kuuluvad tegevused, mille toimepanemisel kasutatakse info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat või mille sihtmärgiks on infosüsteemid, arvutivõrgud, andmed või elektroonilised teenused. Küberkuritegude hulka võivad kuuluda muu hulgas loata ligipääs infosüsteemidele, andmete ebaseaduslik kogumine, muutmine või hävitamine, pahavara ja lunavara levitamine, teenusetõkestusründed ning muud infosüsteemide toimimist või andmete terviklust kahjustavad tegevused.

Küberkuritegude eesmärk võib olla rahalise kasu saamine, andmete omandamine, infosüsteemide kasutamise takistamine või muu varaline või mittevaraline hüve. Sageli püütakse kuriteoga saadud vara või makseid varjata erinevate makselahenduste, vahendajate või krüptovaraga seotud teenuste kasutamise kaudu.

Käesoleva juhendi tähenduses liigitub arvutikelmus muu kelmuse alla (vt K1.7 „Muu kelmus“).

K3. KORRUPTSIOON

Korruptsioon seisneb ametiseisundi, mõjuvõimu või usaldatud positsiooni kuritarvitamises isikliku või kolmanda isiku huvides. Korruptsioon võib esineda nii avalikus kui ka erasektoris ning hõlmata muu hulgas altkäemaksu andmist, vahendamist ja võtmist, mõjuvõimuga kauplemist, toimingupiirangute rikkumist ning muid ametiseisundi või usaldatud positsiooni kuritarvitamisega seotud tegusid.

Avaliku sektori korruptsioonikuriteod on seotud ametiisikutega. Ametiisik on avalikku ülesannet täitev füüsiline isik, kellel on ametiseisund ning õigus või kohustus otsustada teiste isikute õiguste või kohustuste üle (vt Korruptsioonivastase seaduse § 2).

Korruptiivse tegevuse eesmärk on tavapäraselt saada või anda alusetult varalist või muud hüve. Juhendi kohaselt liigituvad korruptsiooni alla ka ametiisikute poolt toimepandud kelmused ja muud varavastased kuriteod (nt omastamine, usalduse kuritarvitamine jms).

K3.1. Siseriiklik korruptsioon

K3.2. Välisriiklik korruptsioon

K4. VARAVASTANE KURITEGU

Varavastase kuriteo eesmärk on saada ebaseaduslikku varalist kasu või kasutada teisele isikule, organisatsioonile või ettevõttele kuuluvat vara õigusliku aluseta. Varavastaste kuritegude hulka kuuluvad muu hulgas vargus, omastamine, usalduse kuritarvitamine ning muud teod, mille tulemusena saadakse või kasutatakse võõrast vara omaniku tahte vastaselt.

Varavastased kuriteod võivad olla seotud nii füüsiliste kui ka juriidiliste isikute vara, rahaliste vahendite või muude varaliste õigustega. Praktikas võivad need avalduda näiteks usaldatud vara või rahaliste vahendite omastamises, vara omandi või kasutusõiguse ebaseaduslikus ülevõtmises, näilike tehingute kasutamises või muudes tegevustes, mille eesmärk on saada alusetult varalist kasu.

Käesoleva juhendi kohaselt liigituvad ametiisiku poolt toime pandud varavastased kuriteod, mh kelmus ja omastamine korruptsiooni alla (vt K3. Korruptsioon).

K5. MAKSUKURITEGU

K5.1. Maksukohustuse varjamine või tagastusnõude alusetu suurendamine

K5.2. Salakaubavedu

K5.3. Muu maksukuritegu

K6. EBASEADUSLIK MAJANDUSTEGEVUS

Ebaseaduslik majandustegevus on tegevus, mida teostatakse õigusaktides sätestatud nõudeid rikkudes või tegevusalal, milleks puudub nõutav tegevusluba, registreering või muu õiguslik alus. Kuriteona käsitletakse tegevusloata tegevust, mis on toime pandud tervishoiteenuste, nakkusohtlikke materjalide käitlemise, lennunduse, raudteeliikluse või krediidi-, kindlustus- või finantsteenusega seotud tegevusalal. Rahapesuga on tihedalt seotud eelkõige tegevusloata finantsteenuste osutamine. Selline tegevus võib hõlmata muu hulgas krediidi andmist või vahendamist, makseteenuste osutamist, investeerimisteenuseid, krüptovarateenuseid või muid tegevusalasid, milleks on seaduse kohaselt nõutav tegevusluba või registreering.

Ebaseadusliku majandustegevuse sisustamisel tuleb hinnata majandustegevuse olemasolu. Viimane seisneb iseseisvas, tulu saamise eesmärgiga ja püsivas tegevuses, mis ei ole seadusega keelatud. Rahapesu objektiks on ebaseaduslikust majandustegevusest saadud tulu (nt krediidiandmisest saadud intressitulu või makseteenuse osutamisest saadud teenustasu).

K8. NARKOKURITEGU

Narkokuriteod seisnevad narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseaduslikus käitlemises, sealhulgas nende tootmises, omandamises, valdamises, vedamises, vahendamises, levitamises või müümises. Narkokuritegudega seotud tegevus toimub sageli organiseeritult ning selle eesmärk on saada märkimisväärset ebaseaduslikku varalist kasu. Suuremahulised narkokuriteod on üldjuhul piiriülesed ning selle varjamiseks võidaks kasutada samuti tavapäraseid kaubandustehinguid, kuhu on kaasatud erinevad äriühingud. Siseriiklikult toimub narkootiliste ainete levitamine edasimüüjate kaudu. Müük toimub sularahas või väiksemates summades (nt 50-200 eurot) ülekannetega eraisiku pangakontole või krüptorahakotti.

Narkokuritegudega seotud rahavood on üldjuhul vastuolus isiku teadaoleva sissetuleku, majandustegevuse või varalise seisuga ning nende tegelikku majanduslikku eesmärki ei pruugi olla võimalik usutavalt selgitada.

K9. ORGANISEERITUD KURITEGEVUS

Organiseeritud kuritegevust iseloomustab püsiv, süstemaatiline ja koordineeritud tegevus kuritegeliku tulu teenimiseks, kogumiseks, liigutamiseks või varjamiseks. Tavapäraselt tegutsevad omavahel seotud isikud ja äriühingud võrgustikuna, kus erinevatel osapooltel on kindlad rollid kuritegeliku tegevuse toimepanemisel, sellest saadud vara haldamisel või kuritegeliku tulu legaliseerimisel.

Organiseeritud kuritegevus võib olla seotud erinevate eelkuritegudega, sealhulgas narkokuritegude, maksukuritegude, kelmuste, korruptsiooni, varavastaste kuritegude ja muude kuritegudega. Sellise tegevuse käigus kasutatakse sageli mitut isikut, äriühingut, kontot või jurisdiktsiooni, et raskendada raha või vara tegeliku päritolu ning osapoolte vaheliste seoste tuvastamist.

Indikaatorit kasutatakse eelkõige juhul, kui asjaolud viitavad kuritegeliku tegevuse organiseeritud iseloomule, rollijaotusele või omavahel seotud isikute ja äriühingute võrgustikule ning isiku varasemale seotusele organiseeritud kuritegevusega. Organiseeritud kuritegevusega seotud tegevused võivad samaaegselt vastata ka teistele käesolevas juhendis kirjeldatud kuriteo- või tüpoloogiaindikaatoritele.

K10. KESKKONNAKURITEGU

Keskkonnakuriteod on tegevused, millega kahjustatakse või ohustatakse keskkonda, selle üksikuid komponente või loodusvarasid, rikkudes selleks kehtestatud õigusakte, lubasid või piiranguid. Sellised tegevused võivad olla seotud muu hulgas loodusvarade ebaseadusliku kasutamise, kaitstavate liikide käitlemise, jäätmekäitlusnõuete rikkumise, saastamise või muu keskkonnanõuete olulise rikkumisega.

Kuritegelikku tulu teenitakse sageli ebaseadusliku elusloodusega kaubanduse, ebaseadusliku kalapüügi, ebaseadusliku metsaraie ja puidukaubanduse, ebaseadusliku maavarade kaevandamise ning ebaseadusliku jäätmekäitluse kaudu. Keskkonnakuriteod on sageli piiriülesed ning võivad hõlmata keerukaid tarneahelaid, vahendajaid ja erinevaid juriidilisi isikuid.

Indikaatorit kasutatakse eelkõige juhul, kui asjaolud viitavad võimalikule kuritegelikule tegevusele loodusvarade kasutamise, keskkonnalubade, jäätmekäitluse, metsanduse, kalanduse, maavarade või kaitstavate liikidega seotud tegevustes.

K11. INIMKAUBANDUS JA LASTE SEKSUAALNE ÄRAKASUTAMINE

K11.1. Inimkaubandus ja ekspluateerimine

K11.2. Laste seksuaalse väärkohtlemise materjaliga seotud tegevus

K12. TERRORISMI RAHASTAMINE

Terrorismi rahastamine on terrorikuriteo [3] või selle toimepanemisele suunatud tegevuse rahastamine ja toetamine. Terrorismi rahastamiseks loetakse muu hulgas terroristliku ühenduse või terrorikuriteo toimepanemisele suunatud tegevusega seotud isiku rahastamist või muul viisil teadvalt toetamist, vahendite kättesaadavaks tegemist või kogumist, terroristlikul eesmärgil reisimise rahastamist või väljaõppe korraldamist või selle saamise rahastamist või muul viisil teadvalt toetamist.

Indikaatorit kasutatakse juhul, kui tuvastatud asjaolud viitavad võimalikule terrorismi rahastamisele või toetamisele, samuti vägivaldse äärmuslusega seotud isiku, ühenduse või tegevuse rahastamisele või toetamisele. Terrorismi rahastamise faaside vaatest hõlmab see nii vahendite kogumist, edastamist ja kasutamist kui ka talletamist, haldamist ja hägustamist eesmärgiga toetada terrorismi, vägivaldset äärmuslust või nendega seotud tegevust.

K13. SANKTSIOONI RIKKUMINE

Rahvusvahelise sanktsiooni või Vabariigi Valitsuse sanktsiooni rikkumine seisneb tegevuses või tegevusetuses, millega eiratakse ÜRO, Euroopa Liidu või Vabariigi Valitsuse kehtestatud piiranguid ja keelde. Sanktsioonid võivad muu hulgas piirata kaupade importi, eksporti või transiiti, teenuste osutamist, vara või majandusressursside kättesaadavaks tegemist ning muid tegevusi või tehinguid.

Sanktsioonide rikkumise või neist kõrvalehoidmise eesmärk võib olla piirangutega kaupade, teenuste, tehnoloogia, vara või rahaliste vahendite kättesaadavaks tegemine isikutele, üksustele või riikidele, kelle suhtes kehtivad vastavad piirangud.

[3] Terrorikuritegu karistusseadustiku § 237 tähenduses.

Indikaatorit kasutatakse eelkõige juhul, kui asjaolud viitavad võimalikule rahvusvahelise sanktsiooni või Vabariigi Valitsuse sanktsiooni rikkumisele või sanktsioonidest kõrvalehoidmisele. Sanktsioonidega seotud tegevused võivad hõlmata tegelike osapoolte, kaupade päritolu, lõppkasutaja, lõppsihtkoha või tehingu eesmärgi varjamist eesmärgiga vältida kehtestatud piirangute kohaldamist. Täiendavad sanktsioonide rikkumise, sanktsioonidest kõrvalehoidmise ning massihävitusrelvade leviku rahastamisele viitavad ohumärgid on avaldatud RAB-i finantssanktsioonide kohaldamise juhendis.[4]

K13.1. Finantssanktsiooni rikkumine

K13.2. Muu sanktsiooni rikkumine

K14. AUTONOOMNE RAHAPESU

Autonoomse rahapesu all mõistetakse olukordi, mil eelkuriteo toimepanijat ei ole tuvastatud, süüdi mõistetud või eelkuritegu ei ole eraldi kriminaalmenetluses tõendatud.

Autonoomse rahapesuga on tegemist siis, kui asjaolud viitavad, et vara pärineb suure tõenäosusega kuritegelikust tegevusest, isegi kui konkreetset eelkuritegu ei suudeta täpselt kindlaks teha.

Antud kuriteo indikaatorit kasutatakse siis, kui: 1) ei tuvastata konkreetset eelkuritegu, kuid tõendid näitavad, et isiku seaduslikud tulud ei võimaldanud sellist vara koguda; raha või muu vara liikumine vastab rahapesu tunnustele; vara päritolu kohta esitatakse valeandmeid või 2) on teada või asjaolud osutavad sellele, et kuritegelik vara pärineb välisriigis toime pandud kuriteost ning vara liikumine vastab rahapesu tunnustele ning isiku seaduslikud sissetulekud ei võimaldanud sellist vara koguda.

K15. MUU KURITEGU

Indikaatorit kasutatakse juhul, kui tuvastatud asjaolud viitavad võimalikule kuritegelikule tegevusele ning võimaliku kuriteoliigi olemus on üldjoontes tuvastatav, kuid tegemist ei ole ühegi käesolevas juhendis eraldi kirjeldatud kuriteoliigiga.

K16. KURITEGU EI OLE TUVASTATAV

Indikaatorit kasutatakse juhul, kui tuvastatud asjaolud viitavad võimalikule kuritegelikule tegevusele või kuritegeliku päritoluga vara kasutamisele, kuid olemasoleva teabe põhjal ei ole võimalik määratleda võimalikku kuriteoliiki.

Asjaolud võivad viidata kuritegeliku päritoluga vara olemasolule või kasutamisele, kuid olemasolev teave ei võimalda tuvastada, millisest kuriteost võib vara pärineda või millise kuriteoliigiga võib juhtum olla seotud.

2. TÜPOLOOGIAINDIKAATORID

Tüpoloogiaindikaatoreid saavad teate esitajad kasutada kõrgema riskiga olukordade tuvastamiseks ja teatamiskohustuse täitmiseks.

Kohustatud isikud peavad kahtluse hindamiseks arvestama kõiki teadaolevaid andmeid ja asjaolusid (sh kliendiandmed, kliendi varasemad tehingud, tehingute vastavus tavapärasele

[4] Rahapesu Andmebüroo juhend finantssanktsioonide kohaldamiseks_Kinnitatud 30.05.2025.pdf

tarbimisele või äritegevusele, hoolsusmeetmete käigus täiendavalt kogutud informatsioon) ning esitama kahtlusepõhise teate RAB-ile juhul, kui kahtlust ei õnnestu kõrvaldada. Kahtlane tegevus/tehingud võivad vastata mitmele tüpoloogiaindikaatorile, sellisel juhul tuleb teates märkida kõik asjakohased indikaatorid.

T1. TEHINGUTE JA TEGEVUSTEGA SEOTUD INDIKAATORID

T1.1. Senisest majandustegevusest hälbiv ning ebapiisavalt põhjendatud tehing

T1.2. Majanduslikult põhjendamatu tehing seotud isikute vahel (ringtehing)

T1.3. Muulakonto

T1.4. Transiittehing

T1.5. Legaalsete vahendite segamine mittelegaalsetega

T1.6. Kaubanduspõhine rahapesu

T1.7. Teenusepõhine rahapesu

T1.8. Ebaharilik sularahatehing

T1.9. Näilik laenutehing

T1.10. Tehingute struktureerimine, sh tehingute jaotamine

T1.11. Tehing ei ole kooskõlas deklareeritud tegevuse/sissetulekuga

T1.12. Kõrgema rahapesu või terrorismi rahastamise riskiga jurisdiktsiooniga seotud tehing

T1.13. Ebaselge päritoluga vahendite kasutamine kõrge väärtusega vara või investeerimisobjektide soetamiseks

T1.14. Tehingusse on kaasatud kolmas isik

T2. ISIKUTEGA SEOTUD INDIKAATORID

T2.1. Samade kontaktandmete, seadmete või võrguühenduste kasutamine mitme omavahel mitteseotud kliendi või konto puhul

T2.2. Professionaalide kasutamine varjamise eesmärgil

T2.3. Ebaharilikkus hoolsusmeetmete kohaldamisel

T2.4. Variisikute ja -äriühingute tunnused

T2.5. Ebatavaline kontode ja kaartide rohkus ühel isikul

T2.6. Võltsingutunnustega dokumendi või varastatud pangakaardi või teise isiku identiteedi ebaseadusliku kasutamise kahtlus

T3. KRÜPTOVARA VÕI HASARTMÄNGUDEGA SEOTUD INDIKAATORID

T3.1. Kuritegelikule tegevusele viitav krüptotehing

T3.2. Bridge-seosele või mixer-teenusele viitav krüptotehing

T3.3. Krüptotehing detsentraliseeritud teenusepakkujaga

T3.4. Privaatsust võimaldava virtuaalvääringu või NFT seosele viitav tehing

T3.5. Ebaharilik hasartmänguskeem

T3.6. Kokkuleppemäng maismaakasiinos

T3.7. Kokkuleppemäng veebikasiinos või spordiennustuse platvormil

T3.8. Ebaharilik sissemakse hasartmängupakkuja juures

T3.9. Ebaharilik väljamakse hasartmängupakkuja juures

T4. TERRORISMI RAHASTAMISE KAHTLUSE INDIKAATORID

T4.1. Tehing terroristlikuna määratletud isiku või ühendusega

T4.2. Tehing vägivaldse äärmuslusega seotud isiku või ühendusega

T4.3. Korduv profiilile mittevastav militaarvarustuse soetamine

T4.4. Terroristlikul eesmärgil või vägivaldse äärmuslusega seotud reisimine või selle toetamine

T4.5. Terroristlikul eesmärgil või vägivaldse äärmuslusega seotud väljaõpe või selle toetamine

T4.6. Kahtlane majandustegevus või tavapärasest hälbiv käitumismuster + riskiriigi seos + potentsiaalne viide terrorismi rahastamisele

T5. RAHVUSVAHELISE SANKTSIOONI RIKKUMISE KAHTLUSE INDIKAATORID

Tehingud, tegevused või asjaolud, mis võivad viidata rahvusvahelise sanktsiooni või Vabariigi Valitsuse sanktsiooni rikkumisele või neist kõrvalehoidmisele.

T5.1. Tehing on seotud finantssanktsiooni subjektiga

T5.2. Tehing on seotud keelatud kauba või teenuse või nende rahastamisega

T6. MUU TÜPOLOOGIA

Indikaatorit kasutatakse erandjuhul, kui tuvastatud asjaolud viitavad võimalikule rahapesule, terrorismi rahastamisele, sanktsioonide rikkumisele või neist kõrvalehoidmisele või muule teatamiskohustuse tekkimisele viitavale asjaolule, kuid neid ei ole võimalik liigitada ühegi käesolevas juhendis kirjeldatud tüpoloogiaindikaatori alla.

B. RAHVUSVAHELISE SANKTSIOONI TEADE

RAB-ile teate esitamise kohustusest finantssanktsiooni kohaldamise või kohaldamise kahtluse korral on võimalik täpsemalt lugeda RAB-i finantssanktsioonide kohaldamise juhendi [7] peatükkidest 5 (kõik isikud) ja 6 (erikohustustega isikud).

SAN1. SIHIPÄRASE FINANTSSANKTSIOONI KOHALDAMINE VÕI KOHALDAMISE KOHUSTUSE KAHTLUS

1. Finantssanktsiooni subjekt (s.o füüsiline või juriidiline isik, kes on kantud sanktsiooninimekirja, või isik, kes on sanktsiooninimekirja kantud isiku omandis või kontrolli all või tegutseb tema nimel või suuniste alusel) on tuvastatud ja sanktsiooni kehtestavas õigusaktis sätestatud piirang või keeld on kohaldatud;
2. on tekkinud põhjendatud kahtlus, et tegemist võib olla finantssanktsiooni subjektiga, kuid olemasoleva teabe põhjal ei ole seda võimalik lõplikult kinnitada ega ümber lükata.

Sihipäraste finantssanktsioonide kohta on täpsem teave esitatud RAB-i finantssanktsioonide kohaldamise juhendi peatükis 3.1.

SAN2. TEGEVUSPÕHISE FINANTSSANKTSIOONI KOHALDAMINE VÕI TEGEVUSPÕHISE FINANTSSANKTSIOONI KOHALDAMISE KOHUSTUSE KAHTLUS

Tegevuspõhised finantssanktsioonid (RSanSi § 14 lõiked 2^1 kuni 8) on teatud tegevustele, isikutele, üksustele või territooriumidele kohaldatavad piirangud ja keelud. Need võivad hõlmata muu hulgas laenu või krediidi andmist, hoiuse-, makse-, väärtpaberi- või muu konto avamist ja kasutamist, väärtpaberitehingute tegemist, kindlustuslepingu sõlmimist, investeerimist, finantsteenuste osutamist või selliste tegevustega seotud ärisuhte alustamist või jätkamist. Tegevuspõhised finantssanktsioonid hõlmavad ka massihävitusrelvade leviku rahastamise tõkestamiseks kehtestatud piiranguid.

Indikaatorit kasutatakse juhul, kui

1. on tuvastatud tegevuspõhise finantssanktsiooni kohaldamise kohustus ning sanktsiooni kehtestavas õigusaktis sätestatud piirang või keeld on kohaldatud;
2. olemasoleva teabe põhjal on tekkinud põhjendatud kahtlus, et tegevuspõhist finantssanktsiooni tuleb kohaldada, kuid seda ei ole võimalik üheselt kinnitada ega ümber lükata.

Tegevuspõhiste finantssanktsioonide kohta on täpsem teave esitatud RAB-i finantssanktsioonide kohaldamise juhendi peatükis 3.2.

SAN3. RIIGIHANKE PIIRANGU KOHALDAMINE VÕI KOHALDAMISE KAHTLUS

1. Riigihangetega seotud piirangu kohaldamise kohustus on tuvastatud ning sanktsiooni kehtestavas õigusaktis sätestatud piirang või keeld on kohaldatud;
2. olemasoleva teabe põhjal on tekkinud põhjendatud kahtlus, et riigihangetega seotud piirangut tuleb kohaldada, kuid seda ei ole võimalik üheselt kinnitada ega ümber lükata.

[7] Rahapesu Andmebüroo juhend finantssanktsioonide kohaldamiseks_Kinnitatud 30.05.2025.pdf

Riigihangetega seotud piirangute kohaldamise kohta on täpsem teave avaldatud RAB-i riigihankepiirangutega seotud teadete esitamise juhistes[8].

C. LÄVENDIPÕHINE TEADE

Lävendipõhine teade tuleb esitada juhul, kui rahaline nõue täidetakse sularahas üle 32 000 euro (või sellega võrdväärne summa muus vääringus), olenemata sellest, kas tehing tehakse ühe või mitme omavahel seotud maksena kuni üheaastase perioodi jooksul.

Krediidiasutus teatab RAB-ile igast valuutavahetuse tehingust sularahas summas üle 32 000 euro, kui krediidiasutusel ei ole tehingus osaleva isikuga ärisuhet. Igast sellisest tehingust tuleb teavitada RAB-i, aga tehingut või ärisuhet võib jätkata.

Kui lävendipõhise teate esitamise kohustusega kaasnevad ka rahapesu ja sellega seotud kuriteo, terrorismi rahastamise või rahvusvahelise finantssanktsiooni rikkumise kahtluse tunnused, tuleb esitada vastav kahtlusepõhine teade. Sellisel juhul võib teabe esitada ühe teatena, kuid tuleb selgelt viidata erinevatele alustele ja indikaatoritele kasutades käesoleva juhendi indikaatoreid.

LP1. SUMMA ÜLE PIIRSUMMA SULARAHAS

Indikaatorit kasutatakse juhul, kui sularahatehing või omavahel seotud sularahatehingud ületavad seaduses sätestatud piirmäära.

LP1.1. Sularahatehing üle 32 000 euro väärtuses ühe maksena

LP1.2. Sularahatehing üle 32 000 euro väärtuses mitme omavahel seotud maksena kuni üheaastase perioodi jooksul

LP2. DEKLAREERIMATA SULARAHA PIIRIL

Indikaatorit kasutatakse juhul, kui sularaha üle Euroopa Liidu välispiiri toimetamisel tekib kohustus teavitada RAB-i deklareerimata sularaha avastamisest või sellega seotud asjaoludest.

LP3. MÄÄRUSE 833/2014 ARTIKLI 5R TEAVITUS

Määruse (EL) nr 833/2014 artiklis 5r sätestatud teavitamiskohustuse kohta on täiendavad selgitused avaldatud RAB-i juhistes.[9]

LP3.1. Teavitamine määruse 833/2014 artikli 5r lõike 1 alusel

LP3.2. Teavitamine määruse 833/2014 artikli 5r lõike 2 alusel

[8] Selgitused riigihanke teate esitamise kohta.pdf

[9] Selgitused määruse 833 art 5r teabe edastamise kohta.pdf